

Nkennj so-a nkennj wu sa ke?

Qui est le plus fort?
Contes en langue « samogho » jo

Imprimerie du Kénédougou, Mission Catholique Sikasso
BP. 74 Sikasso, Mali
Tel: 0022376223385 – 0022369572749

Niveau 3

Nkennj so-a nkennj wu sa ke?

Qui est le plus fort?
Contes en jowulu « samogho » jo

Traduit en langue « samogho » jo par Mama Djilla

JOKAYIJE / SIL Mali

« *Qui est le plus fort ?* » en langue « samogho » jɔ est produit par l'équipe jɔ de la SIL et JOKAYIJE à Koura, pour ceux qui sont en train d'apprendre à lire le jɔwulu.

Texte original et illustrations : adaptation du livret « Jofoo u a ja jo na yε? » en langue supyiré « sénoufo » de l'équipe de la SIL-Mali basée à Farakala, région de Sikasso.

4ème édition revisée

Septembre 2021

1ère impression

100 exemplaires

taa kwulu fa kɔnɔsokolo ciniŋ.

Kwulu wɔ ki i kila wúwɔ puru bi ki fan. Niŋ na, kí tu koŋ fa puru bi kì. Puru i bi-a bi byaŋ cefan :

1 kemi

2 jaankwunŋ

3 fyika

Ka bi byaŋ ka ciniŋ, a miŋ konwɔtiŋ ja puru bi-a, bili ñ'na tu ntinj sɔŋ shɔ kì. Niŋ i kila puru ki i sɔɔ-ra, maka je ki i sunla a tiŋ ki gbɛ.

© JOKAYIJE : www.jobira.org
SIL Mali, B.P. 2232 Bamako,
République du Mali

Attribution: Partage dans les Mêmes Conditions

kiri i ji tuu ki sun. Wɔ ki na-i juu warinj wɔ ru, koŋ fɔn i ñ'she-a, koŋ fɔn i a rapwulu-la. Kɔnɔsokolo i see bo ñ'nu, ñì i ñ'she, ñì i ñ'she, ñì i ta a jeelijeeeli danjeelaaj ki jaanfe, ñì i na a cete, ñì i a kuulakuula, ñì i a ñununkelinye.

Niŋ i ta koŋ bataa ciirudi. Kí tu : « Nkенj wɔ daŋ i kaa, nkенj wɔ daŋ i ka a? » Kwulu i bili jɔrɔkɔ, tu afɔɔn daŋ i. Tu kabi ñ'pyaanj kɔnɔ ki, tu ñì i so-a wɔ ki ra mìn jaan ka te. Kɔnɔsokolo i tu wɔ ki shε-a faratata, ñì i ba, ñì i ta a tɔnɔ fali danjeelaaj ki ñununu, ñì i ñ'ta bu, fɔ cunj ki i ta tu wulu jeri-ra. Koŋ fɔn i bili jɔrɔkɔ tu : « Kɔnɔsokolo daŋ ki ñuniŋ ta bu-i, kɔnɔsokolo daŋ ki ñuniŋ ta bu-i. »

Kabi wulu ki mwɔ-i, kɔnɔsokolo i mini jɔrɔkɔ cuunj. A ñì niŋ ma-ni kì, kí wuru ra ñ'kilən. Kí i fa-a niŋ na, deŋ tu : « Á daŋ tiŋ ki pa. »

Kí i arì lɔ jɔrɔkɔ kwulu la. Miŋ daŋ ki yibɔɔ daŋ ki ñuniŋ ta bu-i. Kwulu tu : « Á ncusun, á ncusun. Mín daŋ i kì dë! Kanj pyiiraŋ i míŋ na, ka kanj ki i ji fuuli i. Niŋ kanj kiri fa móón kiri pomaan ki da? A bi ki ja di, ñ'tiŋ ki i mwɔ-a, a niŋ ji-i kì, míŋ yeri ka tɔ-a kì. » Kí i kila kí pani kwulu la.

Kwulu i a bo sɔkɔsɔkɔ. Kí i nufinj kiri fa shen kiri

1

Sotinj fuuli

Ka wuru donsoo weŋ bεε ε. Tɔbi wuru wú ru miŋ tu finj bεε. Jibi bεε, wú tu afinj a ta a bishi mari ceeli. Wú tu-i, wú i mari bεε wulu lama, tu niŋ mari ki fani bi tɔ-a sebe. Niŋ ki ra, wú i ta nmari cefan, wú i ta nmari cen.

Cen ki tan kɔmaan ki kɔtε, mari ki i wɔri wú te, wú tu arì tiri afɔɔn kili ki ra. Wú fa mari ki i saa ki pa, kí i ta weŋ wɔ kili la. Pyaanniŋ, suunna nu waari i so. Shuru ki tu mari ki ta bilaj mwu, tu nmari i ñ'si ku, arì i ñ'nu. Mari ki tu weelafinj afinj gbe kì, afinj a ta bilaj mwu, a i na ku dandaŋ si kì. Shuru ki tu weli bi ki ji-i, tu niŋ furu kì. Ki i po arimaŋ cefan, kí i ta so sibi kiri ru. Wú i

ceen wɔrinj ja. Wú i a sunsuru, wú i ceen ki fali. Wú ceen ki fali-i, sana peeraj kiri i so ceen ki sun, niŋ i ta fa wú ñ'meni kɔ-i kɔ. Kí i niŋ shen ki shi na kulu. Kí na-i so kulu, wú i de cinj nu. Wú de-i cinj ki ru, wú i jinaj ki shi wɔri mari ki tε. Wú pora ki cinj ki ru, mari ki tu wú tε: « Fa ncusun, nj i n'kanj bo ñ'wɔ ku ki ru kì. » Sana wúfinj i po san cinj ki ru, ninj ta wuru fa mari ki jinaj ki ti-i, nmari i ñ'jε, nmari i ñ'ku ki maan kɔ.

Ka koŋ fuuli kari, nkənŋ so-a nkənŋ wu?

11

Jari wɔ danj tɔye bi ki

Ka yɔ telaaj bee ε.

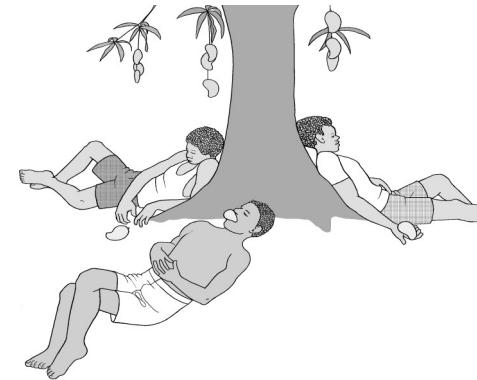
Jari wɔ mari danshuru ji wuru-i. Jari i juunfinj kiri bataa dɔri danj tɔye ki ra. Finj woo finj yɔ kanj pyiirantiŋ finj i, nj i ta bo cibitiŋ finj kiri bataa sun, jari dɔri bo wuru nini bataa tε. Ñ'tu, a wɔ ji finj woo finj gbe, tu koŋ fɔn na awɔ wɔ wu. Ñ'shikaŋ ki i na so. Juunfinj kiri bataa i na arimaŋ nakila nmaŋ. Yiri i wɔ kiri sɔɔ. Nufinj

afinj wuru see bo ta-a fwuu kuŋ kiri sun. Tu niŋ ki afinj dali tu niŋ tirika jaan ki wu kaa.

Kpeli jaannaanj tu afinj i ñ'ceenni yìrìbèe bataa wu. Tu afinj po waarinj wò ru, tu pwɔkulinq wuru nmaŋ kì, tu ñì i ta so fwuu kuŋ sun kì. Arìbèe wuru mini de a cuunj. Arìbèe niŋ ki na-i beeni, tu fwuniŋ wuru nmaŋ, arì i ñ'kwuu ki ye kì. Arìbèe i arì niŋ ki kwuu ki lu arìmaŋ tε. Koŋ fɔn i awɔ lu sɔɔ a ñununu. Tu niŋ saali ki arìbèe ñununu kaa.

Ka juunfinj kari ru, ñ'danwɔ ceenni ñ'danwɔ wu sa?

2

Jurubitij koŋ byaŋ

Ka wuru jurubitiŋ koŋ byaŋ i.

Jibi bεe, kí bεekɔni kiri ta-i so mankuru jirinj bεe fe, mankuru kilen ki i ji jirinj ki ra niŋ fa jirinj ki fe. Nka ñ'tɔri so ka mankuru kilen ka bεe shi-i, ntìŋ ñ'nu kì. Kí ñ'ja-i, kí i arì bili jirinj ki fe nmaŋ. Kí bilimaan ki tu-i jirinj ki fe, kí i jirinj ki ra shεeli-li. Waarinj bεe so-i, faa i po, ñì i mankuru kilen kiri saa feen-ni. Niŋ jaan ki tε, mankuru kilen ki bεe i na feen yibɔɔ jurubitiŋ ki bεe daru, ñ'bεe i feen tenj ki gbeta ciiru, ñ'tɔri i feen kí byantɔnj ki tɔntε. Nka jurubi ki ncusun, ñ'tɔri i so awɔ ki nu-i kì.

Ka koŋ byaŋ kari, nkεnɔ nu jurubi juu nkεnɔ nu wɔ wu?

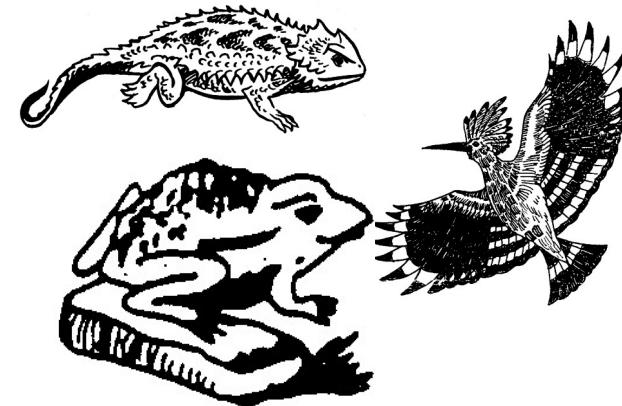

Bwɔ tantɔnɔŋ koŋ byaŋ

Ka wuru shuru byaŋ bee ε.

Kí tiŋ ki tu kí bwɔ tan a tε. Niŋ ki ra, kí i arìmaŋ lu.
Kí tu tenŋ ki ta terinŋ ni ceeli, tenŋ i ta cunŋ teri,
tenŋ i ta fwuu ceeli. Yibɔɔ shuru byaŋ kari po-i
arìmaŋ cefan, koŋ fɔn i tiri awɔ finŋ ceeli. Kí ru jɔnɔ
ki, nwɔ cin-i tu niŋ ta terinŋ kiri ceeli, niŋ ta-i so
saadaa sun, niŋ i butu niŋ saadaa ki shen-a, a ra niŋ
terinŋ ki po, nka niŋ so niŋ saa terinŋ ki po-i, niŋ i
niŋ shi kì. Bilana so-i, niŋ gbewɔ i na kulu.

Kí ru fuluntɔnɔŋ ki, nwɔ cin-i tu niŋ ta cunŋ ki teri,
niŋ i ta niŋ cunŋ ki teri. Nka niŋ cunŋ wɔ jɔnɔ kɔli-i,
niŋ i waa a shi-i niŋ fe, niŋ i ta ñ'beε bo ñ'sun sebe,
ŋi i waa n'shi-i ñ'fe, ŋi i ñ'beε bo ñ'sun sebe. Niŋ
jaan ki tε, niŋ i butu niŋ na. Bilana, niŋ gbewɔ i na

Bwuumaan byaŋ

Ka wuru juunfinŋ byaŋ i: kuru, jaŋa, niŋ fa kpeli
naannaanŋ.

Yìrì finŋ byaŋ ki wuru arìmaŋ ceeen-na arɔɔ bwuubi
sun. Ñ'fɔn tu afinŋ ñ'ceenni a kaashi kiri wu.

Jaŋa tu afinŋ i ñ'ceenni ka kiri wu, tu afinŋ po
waarinŋ wɔ ru, tu pwɔkulinnŋ ki wuru faa ñ'jeelaŋ
a. Tu afinŋ ji wuru tiri-ra ñ'sun, afinŋ wuru tiri-ra
yeretete, tu niŋ ji-i kì, tu a miŋ tiri-ri ñ'sun faanna,
tu ñ'wuru bulo-a. Tu ninki afinŋ dali tu tiri yeretete
ki wu kaa.

Kuru tu niŋ fa afinŋ wuru juu nmaŋ kɔ. Tu afinŋ
po waarinŋ wɔ ru, tu pwɔkulinnŋ ki wuru faa
ñ'fwuu kuŋ bomaan ni i. Tu afinŋ ji wuru tiri-ra,

sheeli, tu niŋ ji-i kì, aribee po nmaŋ, tu ñ'cin. Niŋ jaan ki te, Nshee i awa jaannafinj ki ye a jaanna. Wú i aroɔ kili ki maŋ ki bataa sheeli. Wú tu a pwaŋ kiri te: « Yibee tiŋ ki danmari wò sunpa tu wuru yibee te, ñ'beeni-i kaa dɔnsaŋ sasa. »

Nsanka tu arì bataa de sɔɔ afɔɔn pɔli ki sun. Kí i de sɔɔ niŋ pɔli ki sun, kí i arì jaannala. Kí arì jaannawwulu-i, kí i arì yeri ja maannaanj ki kwuu ki ɻununu. Shii ri arì da-ri konkwoo ki sun sun kì. Ijulu i awa bɔlinj nu ju ki bee po bo konkwoo ki sun kaan byaŋ, maannaanj ki i jɔrɔkɔ sɔɔ.

**Ka shuru byaŋ kari, nkènɔ wɔ jaŋ ki
maannaanj ki suu beŋ ki sun?**

kulu.

Kí ru byantɔnj ki, nwò cin-i fwuu ki ceeli, niŋ i ta awa fwuu ki san sɛbe, niŋ i ñ'mwɔ, niŋ i sɔɔ butu ɻuntan-a awa fwuu ki kelinj na, tu afinj ñ'kɔli finj kila, a i ñ'kɔli na kulu kì. Bilana, niŋ fani gbeƿɔ i na kulu.

**Ka koŋ byaŋ kari, nkènɔ wɔ ki juu nkènɔ wɔ
wu?**

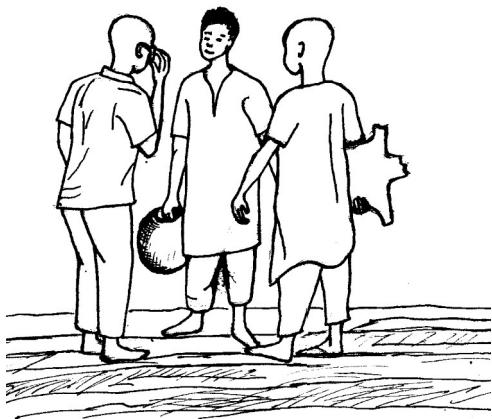
Bitɔtɔnɔŋ koŋ byaŋ

Ka wuru bitɔtɔnɔŋ koŋ byaŋ i.

Jibi bɛɛ, kí i jɔrɔkɔ barinu na arimaŋ te. Koŋ fɔn tu afinj i bi tɔ-a a kaashi kiri bataa wu. Niŋ ma-i, kí tu arì ta baa tɔnɔŋ na. Kí tirira ki, kari kanj tenj wuru tenj gbe, juulinj cii tenj i ji ñ'bɛɛ gbe, sari bata i ji ñ'tɔri gbe. Kí ta-i so ju ki tɔnɔŋ na, kí ru ceenni ki tu koŋ fɔn baa ki fwuu buŋ bali. Niŋ ki ciiru, sari batatiŋ ki i jɔrɔkɔ, wú i baa ki ru ju ki bataa shi bo awɔ bata ki ru, wú i baa ki fwuu. Wú ñ'fwuu kɔ-i, wú i ju ki pwulu bo a ta ki ru nmaŋ. Juulinj cii tenj tiŋ ki ñ'ja-i, niŋ i awɔ juulinj cii

arimaŋ fan niŋ mani nu. Niŋ sɔɔmaŋ ki ru, Nshee tu: « ɿulu, miŋ ta-i n'maanni, miŋ nfenj kila? » Niŋ tu « Bɔlinj, nka jaŋ sɔbe. » Nshee i a rapwulu Nsanka te: « Nsanka, miŋ nfenj kila n'wɔ maanni maŋ ki ru? » Niŋ tu : « Pɔli, baa pɔli, míŋ niŋ kila-i. » Niŋ ki ciiru, Nshee tu a pwaŋ kiri te: « Míŋ jaannafinj kila-i. » Koŋ fɔn awɔ finj kilamaan ki bi-i waarinj wò ru, Nshee i ɿulu ranɔri sɔbe: « Mɔɔn bɔlinj ki, nfenj jaŋ? » ɿulu tu: « Ju wò i ka bɔlinj ka ciiru, ñ'yɔ so-a koŋ beenimaan ñməni-i.

A koŋ ki beeni, a miŋ so bɔlinj ka ru ju ki bɛɛ bo-intoŋ sun kaan byaŋ, niŋ i fa shii ri da-i ñ'sun sun kí, niŋ konkwuun tenj ki i ñməni-na. » Nshee tu sɔbe: « Nsanka, mɔɔn pɔli ki nfenj shɔ-a? » Niŋ tu a wɔrinj ki te: « A koŋ sɔɔ pɔli ka sun, ñi i n'jaannala, miŋ ji ñ'te, ñi i ta mani wò ru, a miŋ n'jaannawwulu, miŋ i n'yeri ja-a niŋ mani nu ». Nshee i kila, wú i ñ'bi tu : « Móón jaannafinj ki i jaŋ i, a miŋ ñ'ye n'jaanna, miŋ i maannaja-a mani narimaŋ nu. » Nshee niŋ bi-i waarinj wò ru, wú pwaŋ kiri tu wú ñ'ye a jaanna, arì i arɔɔ kili ki

Narinij byaj wo mari sunpa ki

Ka wuru cœnni bœe ε.

Danshuru byaj wuru ntij gbe: Nshee, Nsanka, niŋ fa Ƞulu. Cœnni ki i daŋ maannaanij sunpa a daŋ kiri tε. Maannaanij ki so-i cen sun, cœnni ki i beeni. Niŋ shikaŋ, Nshee i a pwaŋ kiri dɔri, wú i ñ’bi kí tε: « Á ñ’gban, yi i ta yi maanni junipa ciiru, yi i jaŋ ceeli, yi i na yi sunsuu-ri nwɔ wu, niŋ ji-i kì, yibœe tiŋ ki beeni-i, kí finŋ tɔri ji tu yibœe wu kì. »

Shuru byaj ki po-i niŋ jaan ki tε, koŋ fɔn i ta a jaanna maŋ nu. Kí tu-i arì maanni maŋ ki ru, kí i ta arimaŋ ȣununfu kili bœe ra. Kí i sɔɔ, kí i waaci ma

tenj ki kee ju ki jaanna, niŋ i tiri de niŋ sun, niŋ kanj so ju ru kì. Kí byantɔnj ki i jɔrɔkɔ, niŋ i awɔ kari kanj tenj ki ye a kanj na, niŋ i bili de ju ki sun, fɔ kpankpanj i jɔrɔkɔ niŋ cefan.

Ka shuru byaj kari, nkənij so-a nkənij wu sa kε?

Daŋ cɔrɔkɔmaan ni fa arì jifinŋ ni

Ka wuru shuru bɛɛ ε.

Danshuru fuuli wuru ntiŋ gbe. Danshuru kiri wuru ji kaan-na. Kí i jinaj ji kaan. Jinaj ki na-i fɔɔ waarinŋ wò ru, kí i tu, kí i ta-ri ji ki jaannasɔɔ-ri. Jibi bɛɛ, kí i ta fa jinaj kaarinŋ tenŋ teri-i. Kí i jinaj terimaan ki ceeli faratata, kí i ta ñ'ja ta te. Dɔndɔnaŋ jinaj ki teri wuru-i, ñì i de ñ'wu a ta te. Niŋ ki ciiru, kí i tu kí i dɔndɔnaŋ ki jiŋ ki ja ta ki te. Kí koŋ fuuli ki i ñ'pa a jiŋ ki sun, tu arì ra ñ'ceen po. A kí dɔndɔnaŋ ki ceen, a ñ'na so ta ki tɔnŋ ki ra, ñì i kí ceen pwulu-la nmaŋ. Niŋ jaan ki te, fɔ sunŋ ki i ta kɔ.

ñ'wu, míŋ a na mɔɔn ñjununfurubi jaŋ ki ramɔni ñ'wu ». Niŋ bi-i jaan wò te, niŋ i ta ñ'ma mìnŋ jaan ki te. Wú tiri-i saali kiri ru. Wú i ta bininkanj tiŋ ki ja saali fwuu ki sun. Wú i a lɔ bininkanj ki ra. Niŋ ma-i, juulinŋ fe tɔnŋ ki i jɔrɔkɔ, niŋ yeri ki i a lɔ ñ'na. Aa! Kí i lɔ jɔrɔkɔ arìmaŋ na, koŋ fɔn i ñ'te, a i bininkanj ka mwu san a kaashi wu.

Waarinŋ wò ru ka shuru fuuli kari i bininkanj ki cœen-na arìmaŋ faninmwuŋ, cœenni ki danshuru pyaanŋ ki i ta ntiŋ te: « Baba, míŋ na-i ». Ntiŋ tu niŋ te : « Tiri saali kiri ru, miŋ a ta fa konkwwu fuuli wu bininkanj cœen-na arìmaŋ faninmwuŋ. Ta ñ'mwu san yìrì wu, ñì i na ñ'wu, míŋ a na mɔɔn ñjununfurubi jaŋ ki ramɔni ñ'wu ». Niŋ i jɔrɔkɔ po, wú i tiri saali kiri ru, wú i ta fa kari wu bininkanj ki cœen-na arìmaŋ faninmwuŋ. Wú i bili bo yìrì sun. Koŋ fɔn i ñ'ceen-na. Kí i ñ'ceen, kí i ñ'ceen, ñ'tɔri so ñ'mwu san-i ñ'pye kiri wu kì, fɔ si ki i ta sari. Si ki sari-i, kí i kila, kí i arìmaŋ tɔ. Kí i pani arìmaŋ na.

Ka shuru byaŋ kari ru, nkənŋ ñjununfuru nkənŋ wu sa ke? Kí maku ki jaŋ danwɔ ra dɔnsaŋ?

danshuru cœnni ki dɔri, ntij tu niŋ te : « Ta, nj i ta n'namɔni, nj i na. Míŋ a miŋ cin, nj i ta finŋ bɛe ceeli na. Míŋ a na mɔɔn ɲununfurubi jan ki ramɔni ñ'wu ». Danshuru jɔnɔ ki po-i, niŋ i ta a ramɔni-ni waarinŋ wò ru, cœnni kí i wú pwaŋ kiri dɔri tenŋ tenŋ sun, mìn wulu tenŋ ki i na bi kí bataa te. Niŋ jaan ki te, kí fɔn i ta arì ramɔni-ni.

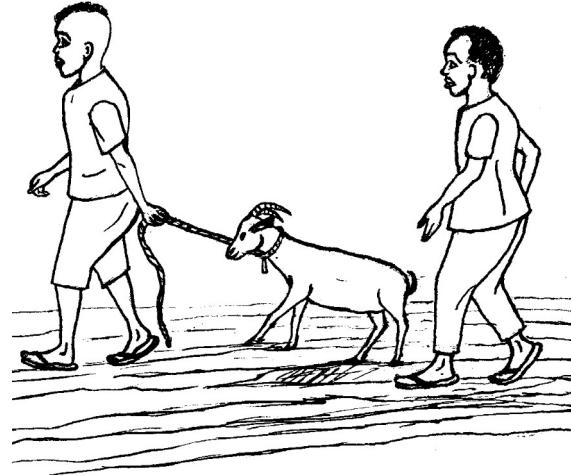
Wɔ ki kila-i waarinŋ wò ru, danshuru jɔnɔ ki i ta ñ'bi cœnni ki te: « Baba, míŋ na-i. » Ntij tu : « Bininkanŋ ka mwu, nj i ta saali kiri ru. Ábeε konkwoo wò ye-i jiŋ, nj i ta n'bili niŋ saali fwuu ki sun, nj i bininkanŋ ki sɔɔ, nj i n'sunla. Waarinŋ bɛe a ta so, konkwoo tɔri a ta jɔrɔkɔ, nj i ta ñ'bi tu a ra miŋ sun bininkanŋ ki shi san miŋ sun, fa ta ñ'tu kì. Nj i n'banba, nj i bininkanŋ ki mwu san ñ'wu, nj i na ñ'wu ». Niŋ bi-i danshuru jɔnɔ ki te, niŋ i bininkanŋ ki mwu, niŋ i ta a bili saali ki sun miŋ tu cœnni ki ñ'bi-i jaan wò te.

Niŋ mamaan ki koɔte, danshuru fuluntɔŋ ki i na cœnni ki te : « Baba, míŋ na-i ». Cœnni ki tu niŋ te : « Ta saali kiri ru, ábeε jɔrɔkɔ wò ye-i jiŋ, miŋ a ta fa niŋ po bili-i a saali ki sun, wú i bininkanŋ bo a sun. Ta niŋ bininkanŋ ki cœen san wú sun, nj i na

Bilana, tiraj kiri i ta niŋ jaanbi arì tiŋ ki te. Kí tiŋ ki tu kí te : « Ábeε cɔrɔkɔ-i haali. Míŋ wuru ñ'fwuu ki ru waarinŋ wò ru, míŋ wuru so-a ñ'wɔ pulu sinaŋ ki rakɔri-i, nj i ta ñ'bo pyii kula tenŋ kwururama sun siira, sunŋ ki wuru so-a fyiri sun, míŋ wuru ñ'nukwuru-ra.

Tiraj kiri i ta ñ'jaanbi arì jiŋ ki te. Kí jiŋ ki tu kí te : « Ábeε cɔrɔkɔ-i haali. Míŋ wuru ñ'fwuu ki ru waarinŋ wò ru, míŋ wuru so-a ta-i dakɔnkɔŋ tenŋ kɔli, nj i ñ'shi ñ'fe ñ'yéri te, hali koŋ wuru ye-a míŋ te kì. »

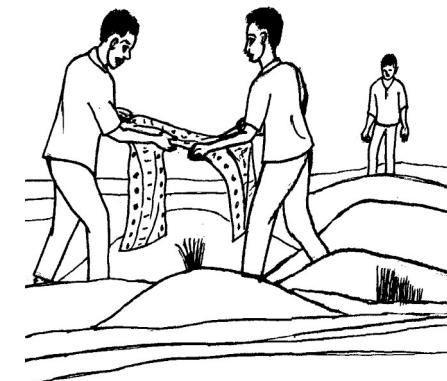
Ka tiraj kari fa arì jifinŋ kiri, nkennŋ cɔrɔkɔ nkennŋ wu sa ke?

Baa yaa patɔnɔ fa baa cəru kwɔtɔnɔ

Ka wuru shuru fuuli i, baa yaa patɔnɔ niŋ fa baa cəru kwɔtɔnɔ.

Faantiŋ ki kí cin wuru-i, tu kí ta wɔ baa pa na a te. Kí i ta baa ki ja. Kí i ñ'pa. Baa yaa patɔnɔ i awɔ yaa ye baa ra. Wú i a bo baa jeŋ. Baa cəru kwɔtɔnɔ i a bo baa fa weŋ cefan. Kí i tiri, kí i tiri. Kí tirira ki, baa ki i a cən san yaa ki ra, kíbɛe koŋ fuuli ki fɔn nutɔbali. Kíbɛe kɔniŋ i arimaŋ cefan suma suma, fɔ kí i ta so faantiŋ ki wɔ mani nu.

ηununfurubi

Ka wuru shuru byaŋ i.

Kí wuru niŋ sun. Kí bataa tu arìbɛe ηununfuru, tu arìbɛe keni-na bi jeŋ kí.

Niŋ shikanj, kí tiŋ ki i kí dɔri, ntinj i na ñ'bi kí te: « Míŋ i ñ'te, njí i ηununfurubi jaŋ namɔni ábɛe te, nkenŋ a so ta-i ñ'finj kiri ceeli wɔri míŋ te? Ábɛe ru, nwɔtiŋ a tu bije ki jeŋ, míŋ i ñ'te, njí i niŋ tɔ ». Tiraŋ kiri bataa tu arìbɛe ra so. Jibi tɔri, kóó kili ki ra jɔrɔkɔ kiri jeŋ wɔ ki i beeni. Niŋ jɔrɔkɔ ki bidi wuru koŋ bataa te. Aa! Niŋ beŋ ki i ji koŋ bataa gbe ηunusuntiri bi niŋ fa kemi bi i. Kí i konkwuū ki ye miŋ shikanj nmaŋ. Konkwuu ki ye kɔ-i, cii i so. Cii ki so-i niŋ jaan ki te, cɛenni ki i a

kaan tenŋ. Wú i yìrì fɔɔn tu a gbe fe, wú kɔniŋ i bari ki curu-ra. Niŋ jaan ki tε, wú wɔrinŋ ki tu, a i maanna shɛeli, niŋ i weŋ ki ja a rasani-na a pwaŋ ki wɔ ku gbetuŋ ki ru. Wɔrinŋ ki i a pwaŋ ki rafε, tu wú fa ñ'ma ninkunŋ kì, tu wúfinŋ ja ji weŋ ki fa ku ki nu, tu niŋ a ji arìbεe tɔ shɔɔrinŋ i kì, tu njì a ji jaankunŋ i arìbεe gbe. Niŋ bimaan ki ra, pwaŋ ki i kila, niŋ i a gbɛta ki ru shɛeli, niŋ i weŋ ki ja, niŋ i wú po bo fwuniŋ sun.

Ku ki nu kɔ-i, kí i ta arì bili. Sisɔli ki sun, weŋ ki i a da po, wú i a yeri ceeli-li. Pwaŋ ki i wú ja, niŋ i jɔrɔkɔ wú cefan. Aa! bili ki tɔnpa-i dɔnsaŋ sa.

Kí i bili arìmaŋ cefan, kí i bili, kí i bili. Kí bilila ki, kí i ta bili de koŋ tɔri wɔ jɔsɔ ru niŋ nutɔbali. Kí i sunŋ ki bataa ma bili de-a niŋ wɔ jɔsɔ ki ru nmaŋ.

Bilana ki somaan ki, ñ'bεe bilila ki i ta a nee san niŋ weŋ ki kanŋ nu. Wú i kila, wú i awɔ jɔsɔ ki rubwɔ. Kí i po feen. Wú i kí ranɔri, tu kíbεe wuru nfenŋ ma-a afɔɔn jɔsɔ ki ru. Kí tu wú te, tu kabi arìbεe de sun siira ki ru, tu arìbεe po-ri sun kì, arìbεe yeri pomaŋ ja-ri kì.

Ka koŋ byaŋ kari, nkенŋ bishi kɔ kì sa?

Niŋ i kí ranɔri: « Ábεe móón baa ki bo da? » Baa yaa patɔŋ i a kɔɔte pwulu, niŋ i baa cεru kwɔtɔŋ ki ranɔri : « Taa kí i miŋ nanɔri-ra baa ki maŋ ki sun kì wa? » Niŋ tu : « Míŋ i ñ'bi-a ñ'tu míŋ a ji baa ki yaa ki pa-ri kì, ñ'tu miŋ a ji wuru-i, nfenŋ na miŋ míŋ nanɔri-ri, yaa ki miŋ gbe ki ra nmaŋ kì wa? »

Ka koŋ fuuli kari, nkенŋ baa ki fɔni sa kε?

Duŋ ki gbε woo gbε, n'nyayefinj i kila-a

Ka wuru weŋ bεε ε.

Wú bishi wuru awɔ kili ki ra kì. Wú wuru so-a awɔ kili ki ra tɔnɔ kiri bataa gbε. Niŋ na, wú i po san awɔ kili ki ra, a ra ta a bishi ceeli. A wú so kili wò ra, wú i dɔri bo-a niŋ kili ki ra shuru kiri bataa tε, wú fa nini i na kwurukwuru gbε ki pa. A wú fa nini kwurukwuru ki ye, a wú so nini bataa feen, wú i po san-a niŋ kili ki ra, tu afinj bishi niŋ mani nu kì. Wú tu-i niŋ kili li la maanni ki ra, jibi bεε, wú i ta po bo mari ceenni bεε sun. Wú i a na ŋunj ki bi nmari tε. Nmari tu wú tε, tu wú sɔɔ. Wú i sɔɔ.

Nmari tu wú tε, tu danshuru fuuli kɔnj afinj gbε, nka tu kí ta juunj, tu wú sɔɔ, tu kí a na bilana, tu a kí na, a wú na a bishi ja kí ru daa, tu niŋ a ji niŋ i kì wa! Weŋ i sɔɔ. Bilana ki ru, tiraŋ kiri na waari ki so-i, weŋ ki sɔɔmaan ki i tu, wú i mani ki cin yirira ja. Wú i maanna sheelika shɔ, wú i ñ'ja ncinj tu koŋ i. Ntiŋ jaa nakpənima sɔɔ-o a ŋununu, nbalifa ki i lɔ gbesaba tennj ki ra, jaa ki bilituru suu ki i sɔɔ gbesaba tennj ki sun. Wú wɔrinj ki i ñ'pa yiri-ri wú cefan. Kemi i de weŋ nu. Wú tu a ra bili jɔrɔkɔ, mari ceenni ki tu wú fa keni kì, tu afinj danshuru kiri i. Wú i sɔɔ. Tiraŋ kiri i na de kulu. Kí ju mwunu-i, mari ceenni ki i po je ki dariwulu ki wu a danj kiri tε. Tiraŋ kiri tu arìbεε ñ'nama, tu weŋ ki a tɔnsunfili, arì ku ki nu, arì i san, tu a si ki na sari, arì a na jaan ceeli wú na ŋunj ki ra.

Waarinj wò ru, mari ceenni ki ku ki san po-i a danj kiri tε, kí tu wú na, arì ku ki nu. Kemi i de wú ru haali. Mari ceenni ki tu wú fa keni kì. Tu wú ku ki nu. Kí i bo ku nu ki sun. Kí tu-i ku ki nu-a, furututu, kí i bari ki ma-ni, kí i ye ki tan-ni, pwaŋ ki i na ba, niŋ i weŋ ki fa ku gbetuŋ ki bεε faari